

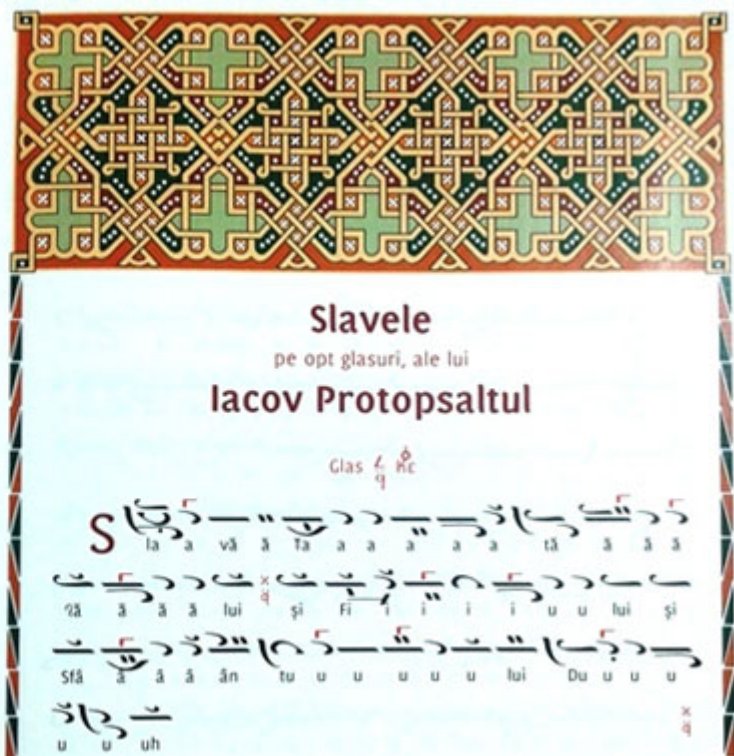
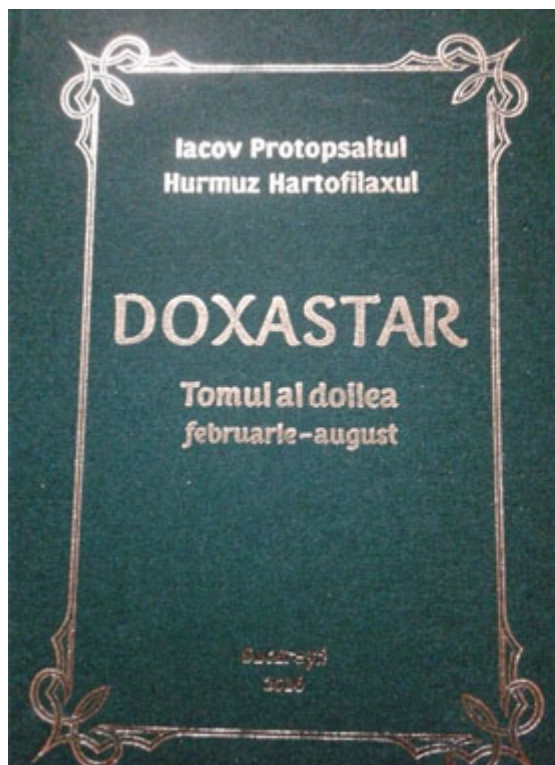
Το Δοξαστάριο των Ιακώβου Πρωτοψάλτη και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος στη ρουμανική γλώσσα (Κωνσταντίνος Αγγελίδης, Διδάσκαλος της Ψαλτικής Τέχνης)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εκδόθηκε και κυκλοφορεί μια νέα εκδοτική σειρά στη ρουμανική γλώσσα των δοξασταρίων του Ιακώβου Πρωτοψάλτη και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, η οποία έρχεται να καλύψει ένα μεγάλο κενό στη ρουμανική ψαλτική τέχνη. Το τρίτομο έργο προλογίζει ο Κων. Αγγελίδης:

«Η εκκλησιαστική τέχνη διακονεί το λαό του Θεού στην πνευματική του πορεία, λειτουργώντας στο μυστήριο της σωτηρίας, δηλαδή της καθάρσεως, του φωτισμού και της Θεώσεως. Όπως του δόγματος, το ίδιο και της τέχνης, η ενέργεια είναι θεραπευτική, σωτηριολογική»[\[1\]](#).

Ο Ιάκωβος Πρωτοψάλτης[2] και ο Χουρμούζιος Χαρτοφύλακας[3] παραδίδουν δύο μουσικά πονήματα προς εμπλουτισμό της εκκλησιαστικής λατρείας στο Ορθόδοξο πλήρωμα της Ρουμανίας: Δύο Δοξαστάρια – δύο μουσικά βιβλία που περιέχουν Δοξαστικά, τροπάρια που ψάλλονται αφού έχει προηγηθεί το *Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι* – προστίθενται στην βιβλιογραφία της εκκλησιαστικής μουσικής.

Ο κόπος μαθητών, φίλων και συνασκητών στην λειτουργική τέχνη της ψαλτικής με πνεύμα άντλησης και αξιοποίησης των πηγών αποδίδει ήδη τους πρώτους καρπούς. Το Δοξαστάριο του Ιακώβου Πρωτοψάλτου (1794 / 1795), ένα από τα σημαντικότερα μουσικά βιβλία της Τουρκοκρατίας και το Δοξαστάριο των Αποστίχων του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος (1834) στη Ρουμανική γλώσσα μπορούν να ταξιδέψουν τους ομότεχνους Ρουμάνους στον πλούτο και τις θεόπνευστες δημιουργίες συνθετών που διατηρούν την μακραίωνη παράδοση των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μαϊστόρων, πρωτοψαλτών και λαμπαδαρίων της Μεγάλης Εκκλησίας.

Ο Ιάκωβος κυρίως, και ο Χουρμούζιος στην συνέχεια βασισμένοι στην μελοποίηση του Στιχηραρίου από τους Χρυσάφη τον Νέο και τον Γερμανό Νέων Πατρών, των μέσων του 17^{ου} αι, κομίζουν το αργό στιχηρικό μέλος διηνηθισμένο με καλλωπισμούς, συντμήσεις αλλά και νεώτερες θέσεις ώστε να επιτυγχάνεται με τον καλύτερο τρόπο η απόδοση της έννοιας του κειμένου. Η μελισματική ανάπτυξη των μουσικών φράσεων, ο αργός δρόμος των συνθέσεων «ως ένδυμα του ύμνου»

δεν μας απομακρύνουν από τον λόγο, το ποιητικό κείμενο.

Αντίθετα, η δεινότητα των μελοποιών παράγει μουσικές σελίδες πλούσιες σε μελωδικότητα – κορύφωση της ψαλτικής ως Τέχνης – με μια ταυτόχρονη ανάδειξη του Θεολογικού περιεχομένου του ύμνου έντεχνα υφασμένης με τις εναλλαγές ήχων και μουσικών γραμμών. Η με εύρυθμο τρόπο, σεμνή, εκκλησιαστική και παραδοσιακή ερμηνεία του μέλους μπορεί να ολοκληρώσει το προσδοκώμενο.

Η αρμονική αυτή σύζευξη λόγου και μέλους καθιστά αυτές τις εκδόσεις όχι μόνο πολυσήμαντες αλλά και οδοδείκτες όχι μόνο για όσους εντρυφούν στην ψαλτική τέχνη ως επιστήμη αλλά και όσους αποζητούν στην λατρεία της εκκλησίας το κλίμα κατάνυξης και προσευχής.

Κωνσταντίνος Αθ. Αγγελίδης

Πρωτοψάλτης – Δάσκαλος της Ψαλτικής Τέχνης

Χοράρχης του Βυζαντινού Χορού ΤΡΟΠΟΣ

[\[1\]](#) Π. Γ. Μεταλληνού, *Η Θεολογική Μαρτυρία της Εκκλησιαστικής Λατρείας*, Αθήνα 1995, σ. 162.

[\[2\]](#) Ο Πελοποννήσιος, Δομέστικος (1764), Λαμπαδάριος (1784) και στη συνέχεια Πρωτοψάλτης (1789 – †1800) της Μεγάλης Εκκλησίας, σπουδαίος μουσικός του 18^{ου} αι. με ριζοσπαστικό μελοποιητικό και διδακτικό έργο.

[\[3\]](#) Μαθητής του Ιακώβου, ο σημαντικότερος εξηγητής της νέας μεθόδου, ο για δεκαετίες δεξιός ιεροψάλτης σε εκκλησίες της Πόλης, ο δάσκαλος της Μουσικής Σχολής, ο «χαλκέντερος» μεταγραφέας, κωδικογράφος, μελοποιός και εκδότης.